

Leszkay András bácsi Moha-meséje

Bocsánatkérés – önmegbecsülés

Negyedik osztályos koromban, amikor egy délből Rezedával, a legerősebb kistörpével kifelé lépegettem az iskolából, Berci Berci, aki jobban sietett, mint mi, kettőnk közt akart előrejutni, és eközben mindkettőnk oldalra taszított. Ilyen esetben nekem mindig az az első gondolatom: „Jaj! Hibáztam, lassan mentem, útjában voltam valakinek.” Helyet is adtam hát gyorsan, és ösztönösen kiszaladt a számon a szó: „Bocsánat!”

Rezeda ugyanekkor így kiáltott rá: „Na! Nincs szemed, hogy nekünk jössz?” Berci visszakiáltott: „Ne cammogjatok az ember útjában!” Rezeda utánaüvöltött: „Kikerülni nem tudsz? Hátul nincs szemünk!”

Berci elszárguldott, Rezeda meg hozzám fordult „Miért mondtad neki, hogy 'bocsánat'? Ó jött nekünk!”

Délután Rezedák kertjében nekikezdünk, hogy mérleghintát csináljunk a kisöccsének. Másnap tehát nagyon siettünk kifelé az iskolából, hogy még ebéd előtt is dolgozhassunk a hintán. Siettünkben nekilódultunk az előttünk lépegető Nevenincsnek. Az én számon megint ösztönösen kiszaladt: „Bocsánat!” De Nevenincs ennek ellenére azt kiáltotta: „Na, nincs szemetek?” Rezeda visszakiáltott neki: „Ne cammogj az ember útjában!” Nevenincs utánunk üvöltött: „Kikerülni nem tudtok? Hátul nincs szemem!”

Bármennyire siettünk is, néhány lépés után meghökkenve, de mosolygva is megálltam: „Ma igazán kimondhattad volna te is, hogy 'bocsánat!'”

Rezeda nagyot nevetett: „Azt ugyan várhatja! Én nem vagyok hajlandó megalázni magamat azzal, hogy bocsánatot kérek.”

Mintha színpadi sülyesztőként siklani kezdett volna velem a mélybe a földdarab, amelyen álltam, vagy mint aki álmában zuhan, úgy éreztem magam ettől a kijelentéstől. De volt annyi eszem, hogy hallgassak. Tudtam, ha észreveszi, mennyire vágyódom rá, hogy durvaság helyett az ő száján is ösztönösen 'bocsánat' szaladjon ki, megmaka-csolja magát, és soha el nem érem a céloamat.

Másnap délből derékszögű vasakat akartunk vásárolni a mérleg-hintához. Bementünk a falucska vegyeskereskedésébe, és már kérés-gélte is a boltos bácsi, amit kértünk, amikor észrevettem, hogy figyelmetlenek voltunk, megelőztük a vásárlásban a kis Nógrádi Lajcsit. De már szaladt is ki a számon ösztönösen: „Jaj, kisöreg, bocsáss meg, nem vettük észre, hogy itt vagy!” Amikor kijöttünk az üzletből, Rezeda nevetgált: „Mit kéregetsz te folyton bocsánatot?”

„Nem folytonosan, csak ha megbántok valakit. Lajcsi arcán is látszott a megbántottság. Te semmilyen esetben sem szoktál bocsánatot kérni?” – „Hát, ha rákényszerítenek, akkor a szüleimtől vagy a tanító bácsitól. De gyerekektől? Pláne ilyen kis porontytól soha.”

Elgondolkoztam. Tehát csakis azért, hogy a magad helyzetén javíts! Pedig a bocsánatkérés éppen arra való, hogy annak adjunk valami jóvátételt, kárpótlást, akit megbántottunk. A felnőtt csak bosszankodik, ha elébe tolakszunk vásárláskor, de az ilyen kis porontynak fáj. Megálltam, és hangosan gondolkodtam: „Talán nem is attól a kis porontytól kérünk bocsánatot, hanem tulajdonképpen önmagunktól. Ha igazságtalanok vagyunk – minthogy emberek vagyunk –, csökkentjük vele az emberiség erkölcsi színvonalát. A bocsánatkéréssel ezt a színvonalat igyekszünk visszaemlíni előbbi helyzetére, a magunk számára is.”

Rezeda nevetett: „Hát lehet, hogy igazad van, de én mégsem vagyok hajlandó megalázni magam azzal, hogy bocsánatot kérek!”

Másnap délután nehezen ment a tanulás. Folytonosan Rezedán járt az eszem. Hogyan érhetném el, hogy ösztönösen, gondolkodás és elhatározás nélkül akarja jóvátenni, ha megbántott valakit. Estefelé átmentem Földigszakáll bácsihoz. Elmondtam neki, hogy mit szeretnék, és kérdeztem, hogy mit tegyek. Ennyire elkomolyodni még sosem láttam Földigszakáll bácsit. Még fel is állt. Járkált föl-alá, gondolkodott. Egyszerre csak megállt előttem. „Remélem, nem szóltál neki arról,

hogy mi a célod!” „Nem szóltam.” „Akkor jó! Még ha megtenné is szóbeli ösztökélésre, az is legfeljebb az értelem eredménye lehetne, nem a szív parancsa.” Ismét sétált föl-alá. Egyszerre csak megállt előttem: „Baj van, Moha! Az a baj, hogy ez nagy fa. Nagyon nagy fába vágod a fejszéd, ha azt akarod elérni, hogy ösztönösen szaladjon ki a száján a 'bocsánatot kérek!' Tartok tőle, hogy ekkora fanak a kidöntéséhez még neked sem lesz erőd!” Felugrottam a székről. „De lesz! Csak tessék megmondani, hogy mit tegyek?! Én azt hiszem, azt kellene megértetni veled, hogy ő vagy mások, az mindegy.”

Földigszakáll bácsi mindkét kezét a vállamra tette: „Bravó! Jól látod a teendőt! Éppen csak egy szótagocskát kell beiktatni abba, amit mondtál, mert nem megértetni, hanem megéreztetni kell!” Megint járkált, aztán hirtelen megállt, és elmosolyodott: „Hát akkor tessék! Kezd el a nagy művet!” Rábámultam! „De hát mit kezdjek el? Mit tegyek?” Most már leült, és nagyon komoly tekintettel nézett a szemembe: „Amit már ki is mondtál az előbb. Be kell segíteni neki, hogy ő vagy más, az mindegy. Ez a más te is lehetsz. Bizonyítsd hát be neki, hogy neked valóban az a véleményed: te vagy ő, az mindegy; hogy például – és most meglassult a szava – hogy például mindegy neked, hogy valami a tied-e vagy az övé!”

Néhány nap múlva, szeptember közepe táján így szólt a tanító bácsi: „A nógrádverőcei festő bácsi vasárnap autón megy Pestre, és hajlandó bevinni magával két kisiút is, hadd lássák Budapestet! Felviszi őket a várba, a Margit-szigetre, meg a hullámvasútra, effélékre. Engem kért meg, hogy jelöljem ki a két világjárót. A falubeliek közül Füleki Jancsít mondtam, a törpeháziak közül Mohát.” Nagyon megörültem az útnak. Főképpen a vár miatt. Siettem is, mihelyt szünet lett, Rezeda padja felé, hogy elujjongjam neki: láthatom végre a várat is. De az ujjongást belém fojtotta Rezeda

arcának szomorúsága és az a bánatos mondata: „Hullámvasutazni is fogsz!” Mint küzdőtérre két birkózó, úgy ugrott az agyamba két gondolat. Az egyik az ott volt: Bizonyítsd be neki, éreztessd meg vele, hogy valóban az a véleményed, te vagy ő, az mindegy. A másik az volt: Jaj, a vár! De már karon is ragadtam Rezedát, és vittem a tanító bácsihoz: „Tanító bácsi, kérem, én már voltam Budapesten, hadd menjen most helyettem Rezedá!” Rezeda úgy tekintett körül, mint aki azt vizsgálja: valóban az iskolában van-e, nem álmodja-e, mi történik vele!

Nyolc-tíz nappal a budapesti út után Rezedá egy tízpercben futkosás közben véletlenül fellökte Kaba Petit. Máskor ilyen esetben meg sem állt. Most visszafutott hozzá, gyorsan talpra segítette, és csak ezután futkosott tovább. November elején egy délben levél várt odahaza. Egy budapesti kisfiú, Marnai Béluska írta. Béluskák abban az évben Verőcén nyaraltak. Béluska meg én összebarátkoztunk, szülei is megszerettek, és most azt írta Béluska, hogy postára adtak számomra – tudván, hogy szívesen mesterkedem – egy szerszamos szekrényt. Annyira örültem neki, hogy meg sem akartam várni, amíg majd Gömbölyű bácsi, a fuvaros felszállítja Törpeházára, hanem elhatároztam, megkérem Rezedát, jöjjön el velem tanítás után a postára, és ha már megérkezett, segítsen felhozni. De mihelyt ez eszembe jutott, el is rémültem: „Hiszen Rezedá éppen úgy szeret mesterkedni, mint én. Szinte rá lesz írva az arcára, mennyire szeretné, ha neki is lenne ilyen szerszámkészlete, és akkor nekem be kell bizonyítanom, valóban az a véleményem: én vagy ő, az mindegy.” Legalább tízszer változtattam azon a délutánon az elhatározásomat. Adom – nem adom, adom – nem adom. Még akkor is, amikor már cipeltük a szekrényt az erdei ösvényen Törpeháza felé, szinte minden lépésemmel változott a szándékom is. De volt egy óriási szerencsém: Rezedák portája útba esett a miénk felé, és eszembe jutott, hogy ezt mondjam: „Pihenjünk egy kicsit, vigyük be hozzátok, és bontsuk ki, nézzük meg!” Gyönyörű készlet volt! Mégis most már könnyebb volt az adom mellett maradni, mert most már vágyat éreztem rá, hogy Rezedá arcán látott elragadtatást örömmé alakítsam. Mondtam tehát: „Tudod mit? Neked adom! Gyopár is ezermester! A mi házunk

tele van szerszámmal.” Ekkor tapasztaltam először, hogy a boldogság az első pillanatokban nem meri elhinni önmaga létezését, és félelemnek látszik.

November végén az első hógolyózáskor Rezedá véletlenül az arcába talált egy hógolyóval a kis Csiripiszlinek! Azt szokta kiáltani ilyen estben: „Oda se neki!” – vagy azt, hogy: „Egészségedre!” Most azonban odaugrott hozzá, kicsapkodta nyakából a havat, megtörölgette az arcát a maga kucsmájának a belsejével, és ilyesvalamit mormogott: „Jól van no, hát most már jól van. Játshatsz tovább.”

Földigszakáll bácsi, aki a kertje kapujából látta ezt, magához intett engem: „Mondtam, hogy nagy fa, de már hallok a recsegésén, hogy le fog dőlni. Van-e erőd még egy nagy fejszecsapásra?” Akkoriban már gyakran gondoltam aggódva a karácsonyra. Hátha annyira fontos lesz nekem, amit kapok, hogy majd nem bírom bizonyítani vele Rezedának, hogy én vagy ő, az mindegy. Azt feleltem ugyan Földigszakáll bácsinak, hogy van eröm, de ekkorára tudatta vele aggodalmamat válaszos pillanatnyi késése. Nézte egy pillanatig a hógolyózókat, másról beszélt, aztán mintegy mellékesen ezt kérdezte: „Nem tudod, mire vágyik mostanában Rezedá?” „De tudom: bobszánkóra.” Ekkor körénk gomolyogtak a csatázók. Földigszakáll bácsi is gyúrt egy hógolyót, és én hamarosan teljesen megfedkeztem erről a néhány szóról.

Karácsony délutánján ott állt a szobánk közepén egy remek bobszánkó, én meg hol a kormánykérekben, hol a fékben gyönyörködtem, hol meg a postai szállítólevelet olvastam újból és újból ámuldozva.

A címzett én voltam, a feladó pedig egy budapesti sportszerüzlet. Marnai Béluskákra gondoltam, bizonyára ők küldték. De jaj, eszembe jutott róluk a szerszamszekrény, arról meg Rezedá, és főképpen az, hogy mennyire szeretne bobszánkót. De tüstént határozta meg is. Nem! Ezt már nem adom neki! Majd valami más! De máris kínlódtam. Mást? Amikor ő erre vágyódik. Ezzel bizonyíthatom legjobban, hogy valóban az a véleményem: én vagy ő, az mindegy! Ebben a pillanatban eszembe jutott, hogy megmondtam Földigszakáll bácsinak, bobszánkóra vágyik Rezedá. Már ugrottam is a ködmönömről, és óriási hálát éreztem Földigszakáll bácsi iránt, amiért könnyűvé tette számomra a harmadik fejszecsapást. Már néhány perc múlva lelkendezve magyaráztam Rezedának a tornácunkon: „Most kaptam postán Budapestről, alighanem Béluskák küldték, de nekem kitűnő szánkóm van, neked meg csak olyan 'itthon készült'. Márpedig te vagy a nagyobb ródlizó, hát neked adom”. Rezedá egy pillanatig úgy meredt rám, hogy majdnem megkérdeztem: „Csak nem vagy rosszul?” De már perdült is, rohant a konyhájuk felé, és üvöltött közben: „Édesanyám! Tessék nézni, mit ad nekem Moha! Édesanyám! Édesanyám!”

Hazafelé bementem Földigszakáll bácsihoz: „Megkaptam az előbb a...” Többet nem mondhattam, mert hirtelen a szájára szorította az ujját, jelezte, hogy hallgassak. Aztán az ablakra mutatott: „Nézd csak, Mohácska! Milyen gyönyörűen esik a hó!”

Harmadnap délelőtt Rezedá meg én, ródlizás közben véletlenül meglöktük a bobszánkóval Jajneked szánkóját. Az fordult egyet, feldőlt, és Jajneked kiesett. Rezedá tüstént fékezett, és odaszaladt. Én akkor már láttam, hogy a mély hóba hemperedett Jajneked, és utána kiáltottam Rezedának: „Hagyd, gyereink tovább! Semmi baja nem lett!” De Rezedá leütögte Jajnekedről a havat, és azt mondta: „Bocsáss meg! Nem vigyáztam eléggé!” Már szaladt is vissza hozzám, s mialatt elhelyezkedett előttem a bobon, azt dörmögte: „Mit hajszolsz te engem! Nem vagyok hajlandó megalázní magam azzal, hogy nem kérek bocsánatot!”

Azzal kiengedte a féket, és röpültünk tovább.